

Ефективна економіка № 2, 2017

УДК 332.122.025.12

С. В. Архипенко,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування,
Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана», м. Кривий Ріг*

В. В. Орлов,

*к. держ. упр., доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування,
в.о. завідувача кафедри, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана», м. Кривий Ріг*

РЕГУЛЮВАННЯ ЦИКЛІЧНОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ТЕРИТОРІЙ

S. V. Arkhupenko,

*Ph. D. in Economics, associate Professor, Department of management and administration,
Kriviy Rih economic Institute "KNEU them. Vadym Hetman", Kriviy Rih*

V. V. Orlov,

*Ph. D. in public administration, associate Professor, Department of management and administration, VA. head of Department,
Kriviy Rih economic Institute "KNEU them. Vadym Hetman", Kriviy Rih*

REGULATION OF CYCLICAL DEVELOPMENT OF REGIONS AS A TOOL FOR PUBLIC MANAGEMENT OF THE ECONOMY OF THE TERRITORIES

Державне регулювання циклічності розвитку регіонів на сьогодні є маловивченим, тому метою статті є обґрунтування необхідності регулювання економічних циклів регіону з боку органів публічної влади в рамках державної регіональної політики. Відповідно до рівня органів публічної влади, які здійснюють регулювання, розрізняють державну регіональну політику (вищі органи державної влади) та регіональну економічну політику (органи місцевого самоврядування). Регіональна економічна політика є децю обмеженою за інструментами проведення та ресурсами і повинна відбуватись в контексті (тобто не суперечити) державної регіональної політики. На наш погляд, політика щодо регулювання циклічності розвитку регіону як з боку загальнодержавних, так і місцевих органів влади повинна полягати у скороченні амплітуди таких коливань. Для значної кількості територій України є актуальною проблема частих криз. Вирішення цієї проблеми на наш погляд полягає в звуженні економічного циклу регіону за його амплітудою, тобто в поступовому переході господарства регіону з моделі концентрації до диверсифікації. Як альтернатива – шлях «концентрація – деконцентрація – диверсифікація» - для того, щоб система змогла пристосуватись до іншої форми господарювання, і, як наслідок, ступеня державного управління.

State regulation of cyclical development of the regions is currently poorly understood, therefore the aim of the article is justification of the need for regulation of economic cycles in the region on the part of public authorities in the framework of the state regional policy. Accordingly to the level of public authorities, which carry out the regulation, there are state regional policy (higher government authorities) and regional economic policy (local authorities). Regional economic policy is somewhat limited in tools and resources, and must occur in the context (that is, not contradict) the state regional policy. In our view, the policy of regulating the cyclical development of the region from both national and local authorities should be to reduce the amplitude of such oscillations. for a significant number of areas of Ukraine is an actual problem of frequent crises. The solution of this problem in our opinion lies in the narrowing of the economic cycle of the region by its amplitude, that is, in the gradual transition of the economy of the region with models of concentration to diversification. As an alternative – the way of the "concentration – de-concentration – diversification" - in order that the system could adapt to a different form of management, and as a result, the degree of state control.

Ключові слова: циклічність розвитку регіону, державна регіональна політика, регіональна економічна політика, диверсифікація, концентрація, деконцентрація.

Keywords: cyclical development of the region, state regional policy, regional economic policy, diversification, concentration, deconcentration.

Постановка проблеми. Економічні коливання або циклічність розвитку притаманна не тільки для соціально-економічних систем макроекономічного масштабу, але і для регіональних систем також. Тобто явище циклічності економіки регіонів є об'єктивним, і жодній державі не вдається його уникнути, як і коливань на загальнодержавному рівні, але можна зменшити його наслідки шляхом регулювання, про що і піде далі мова.

Державне регулювання циклічності розвитку регіонів на сьогодні є маловивченим. В основному увага приділяється управлінню циклічністю економіки в цілому, на макроекономічному рівні. При цьому розглядається перш за все циклічність виробництва [1, с.50]. Тому доцільним є звернути увагу на необхідність регулювання регіональних циклів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У рамках розгляду макроекономічних циклів науковці різних часів вивчали фактори державного впливу на макроекономічну стабілізацію (подолання кризи), серед яких виділяють: зростання товарних цін та рівня доходів; скорочення товарно-матеріальних запасів; зростання схильності до споживання; відновлення ділової довіри; зменшення норми процента та витрат; оновлення елементів основного капіталу; зростання капіталовіддачі та інновації.

В різні часи над визначенням цих факторів працювали видатні економісти, прізвища яких відомі ще з економічної теорії: Е. Слуцький, К. Віксель, Дж. М. Кларк, А. С. Пігу, Р. Лукас, Т. Сарджент, Р. Барроу, Дж. С. Мілль, Й. Шумпетер, Дж. М. Кейнс та ін. На сьогодні проблеми вивчення механізмів стабілізації та ринкової адаптації функціонування економічних систем на макрорівні досить ґрунтовно окреслені в роботах Д. Бабича [2, с.142-213], а деякі регіональні аспекти управління циклами розкриває В. Чужиков [3, с.33]. Хоча в роботах останнього регіональні цикли представлені у світовому масштабі як об'єднання країн (ЄС, СНД тощо), але теоретичні напрацювання представляють інтерес також з точки зору українських реалій.

Названі науковці, незалежно від їх поглядів на ступінь самостійності економіки, стверджують про необхідність управління економічними циклами. Адже держава завдяки своїм регуляторам (перш за все монетарної та фіскально-бюджетної політики) здатна змінювати сам цикл: частоту та глибину криз, довжину фаз тощо. Вона не здатна ліквідувати явище циклічності, але може пом'якшити ці коливання [1, с.51].

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування необхідності регулювання економічних циклів регіону з боку органів публічної влади в рамках державної регіональної політики.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає Д.Бабич, особливістю сучасних циклічних криз є криза державного регулювання [2, с.151]. На сьогодні антициклічна політика держави не здатна ефективно впливати на циклічний розвиток, офіційно визначені цілі та фактичні результати значно відрізняються. Саме тому провідні держави знайшли вихід в перебудові форм і методів регулювання та змінили спрямованість державної політики з антициклічної на антиінфляційну, оскільки інфляція є невід'ємною частиною будь-якого циклічної тенденції і навіть здатна змінити сам її механізм.

Заслугує на увагу закордонний досвід регулювання економічних коливань (циклічності) регіонального розвитку. Зокрема, в Китаї соціально-економічна реформа та комплекс еволюційних заходів уряду, мали велике значення не тільки для оздоровлення економіки в цілому, а й для подолання значних диспропорцій розвитку на внутрішньорегіональному рівні. Впровадження інвестиційної регіональної моделі економічних систем сприяло поступовому розвитку регіонів країни. Так, зони економічного зростання були представлені відкритими економічними зонами, відкритими приморськими містами та безмитними зонами. Приєднання у кінці 90-х років до КНР Сянгану та Аоміно з їх значними інвестиційними можливостями дозволили додатково диверсифікувати китайське виробництво, а також стимулювати просування інвестицій у внутрішні райони [3, с. 43].

Канада також має значний перелік регіональних планових заходів, спрямованих на зменшення розбіжностей між своїми регіонами. Серед них: вирівнювання платіжних представницьких програм фінансування, канадський допоміжний план, диференціація податків, регіональні програми розвитку, субсидії, спеціальні гранти та інші трансферти [3, с.42].

Як бачимо, при регулюванні коливань в регіональному розвитку роль держави є дуже значною. Тому, на наш погляд, при управлінні циклічним проявами як на національному, так і на регіональному рівні, доцільно використовувати в сукупності антициклічну (антикризову) та антиінфляційну політику. Адже при реалізації кожної з них задіюються різні важелі, використовуються різні механізми, що дасть змогу всебічно вплинути на різні аспекти системи, чи то регіональної, чи то національної. Головне, щоб регулятори цих двох політик не вступали між собою в суперечність і не призводили до протилежних наслідків. Наприклад, коли держава підтримує крупних виробників за скороченого обсягу виробництва шляхом встановлення високих цін, проводячи одночасно антиінфляційну політику тощо.

Слід зауважити, що при цьому регулювання циклічних тенденцій на національному і регіональному рівнях буде схожим лише в загальних рисах, оскільки регіональні тенденції багато в чому відображають поведінку кон'юнктури національної економіки, оскільки є її частиною. Рівень свободи регулювання (вибору методів, важелів тощо) також буде різним: коригування циклічності регіону можливе тільки в рамках загальнодержавної політики, а органи місцевого самоврядування є обмеженими в повноваженнях як законодавчо, так і фінансово. Тому дії місцевої влади повинні координуватись із загальнодержавними інтересами і політикою «центру».

Тобто, досліджуючи проблему регулювання циклічності розвитку регіональних соціально-економічних систем, так чи інакше треба визначитись з поняттям регіональної політики публічної влади, в рамках якої буде здійснюватись таке регулювання.

Оскільки регіон є складовою ланкою соціально-економічної системи держави, то політика регулювання циклічності його господарства може проходити зокрема й у межах загальнодержавної політики.

Зокрема, М. Соколов, вивчаючи проблеми управління регіоном, пропонує його розглядати з двох сторін: «як об'єкт державного управління та з урахуванням економічної самостійності – як суб'єкт самоуправління. Регіон в особі вищих органів влади є суб'єктом і об'єктом державного управління та одночасно – це система, що самоуправляється» [4, с.344]. За його словами, органи державної влади діють на регіон «зверху», оскільки вони разом функціонують в одному законодавчому середовищі, водночас, регіон складається з елементів, які визначають його власну життєдіяльність, на рівні забезпечення якої він і виступає як суб'єкт самоуправління [4, с.344].

Тобто, за рівнем органів публічної влади, які здійснюють регулювання, розрізняють державну регіональну політику (вищі органи державної влади) та регіональну економічну політику (органи місцевого самоврядування). Так, М. Долішній, Ю. Стадницький, А. Загородній зазначають, що «регіональна політика передбачає впровадження ефективно діючої системи влади й управління як на місцях, так і в центрі. Одним з завдань розробки державної регіональної політики є визначення перспектив розвитку кожного регіону, його цільової функції з загальнодержавних позицій» [1, с.54].

Виходячи з цього, на наш погляд під регулюванням циклічності розвитку регіону в рамках реалізації органами публічної влади державної регіональної політики слід розуміти комплекс заходів, спрямований на зниження впливу економічних коливань ринкової кон'юнктури на соціально-економічну систему регіонів у рамках проведення загальнодержавної фіскальної (бюджетно-податкової) та грошово-кредитної політики. Регіональна економічна політика на наш погляд – це комплекс заходів органів місцевого самоврядування щодо зниження наслідків впливу коливань ринкової кон'юнктури на економіку окремо взятого регіону в рамках власних та делегованих органами вищої влади повноважень [1, с.54].

М. Соколов характеризує такі повноваження через наступні критерії [4, с.345]:

- самостійність у розробці, затвердженні та виконанні обласного бюджету;
- встановлення місцевих податків і зборів;
- випущення регіональних позик під гарантії регіонального бюджету;
- регулювання на території регіону цін і тарифів на продукцію та послуги підприємств, що знаходяться в обласній власності;
- здійснення всіх повноважень власника щодо об'єктів, що знаходяться в обласній власності;
- затвердження програм і планів соціально-економічного розвитку;
- затвердження схеми управління територією регіону;
- достатність матеріальних та фінансових ресурсів тощо.

Детальний перелік повноважень органів місцевого самоврядування визначено Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що регіональна економічна політика є дещо обмеженою за інструментами проведення та ресурсами і повинна відбуватись в контексті (тобто не суперечити) державної регіональної політики. На наш погляд, політика щодо регулювання циклічності розвитку регіону як з боку загальнодержавних, так і місцевих органів влади повинна полягати у скороченні амплітуди таких коливань [1, с.55].

В. Чужиков, який досліджував світові регіональні цикли, не торкаючись даної проблеми, вивчив характеристики регіонального циклу залежно від ступеня впливу уряду на економіку такого регіону та систематизував у такі підходи (рис. 1). Як видно з рис.1, при різному впливі уряду на ситуацію в регіоні амплітуди коливань циклів будуть різними. Як відомо, за амплітудою циклу можна судити про глибину криз в тому числі, що є наближенням до нашої задачі.

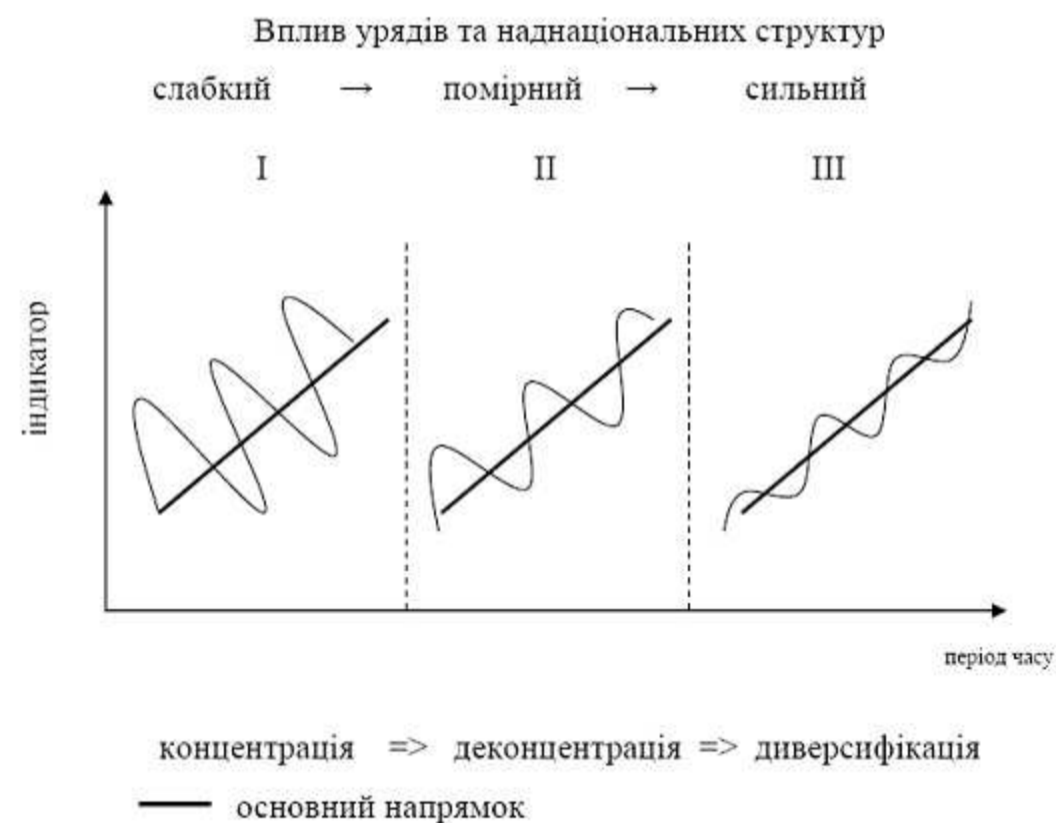

Рис. 1. Сучасна модель регіональної еволюції циклів за В. Чужиковим [3, с.33]

Але перш за все розглянемо характеристику кожної моделі циклів [1, с.56]:

1. Концентрація – дає можливість знижувати витрати на виробництво товарів і послуг і знижувати конкуренцію по ціні (західні країни до 80-х рр. XX ст., соціалістичні – до 90-х рр.). Це призводить до регіональної спеціалізації, через що період є не досить тривалий, а кризи часті та затяжні на Заході та непомітні в соціалістичних країнах через потужний механізм перерозподілу.
2. Деконцентрація – значно пом'якшує регіональні цикли, зменшує період коливань та залежить від кон'юнктурних хвиль. Однак це все уповільнює темпи економічного зростання, зменшує навантаження на природне середовище, разом з тим підвищує ціни на продукцію (Євросоюз, США, Канада, Японія 80-90-ті рр.).
3. Диверсифікація – посилюється роль і значення регулятивних факторів, що пом'якшує регіональні коливання. Уряди таких країн вживають додаткових заходів з метою стимулювання економічної безпеки та швидкого росту (податкові канікули, інвестиційні гранти, трансформаційні пільги тощо).

Слід зазначити, що для більшості східних та центральних областей України можуть бути характерними тенденції, описані в моделі концентрації. Така специфіка циклічних тенденцій дісталась у спадок від адміністративно-командної системи, коли в регіонах, багатих на певний вид корисних копалин, створювались цілі комплекси підприємств з їх видобування та переробки, які вказували на певну спеціалізацію регіону – металургійну, вугільну, машинобудівну тощо. Розвиток подібних галузей в таких регіонах відбувався за рахунок інших галузей. Згодом після розпаду СРСР пріоритети та потреби держави змінились, а регіони так і залишились залежними від галузі спеціалізації, що зробило їх більш вразливими до кон'юнктури того чи іншого ринку.

Тобто для значної кількості територій України є актуальною проблема частих криз. Вирішення цієї проблеми на наш погляд полягає в звуженні економічного циклу регіону за його амплітудою, тобто, говорячи термінологією В. Чужикова, в поступовому переході господарства регіону з моделі концентрації до диверсифікації. Як альтернатива – шлях «концентрація – деконцентрація – диверсифікація» - для того, щоб система змогла пристосуватись до іншої форми господарювання, і, як наслідок, ступеня державного управління. Тобто на основі деякої модифікації моделі регіональної еволюції циклів Чужикова ми пропонуємо показати можливий шлях переходу господарства спеціалізованого регіону до диверсифікації, об'єднавши всі варіанти розвитку регіону на одному графіку (рис. 2) [1, с.55-56].

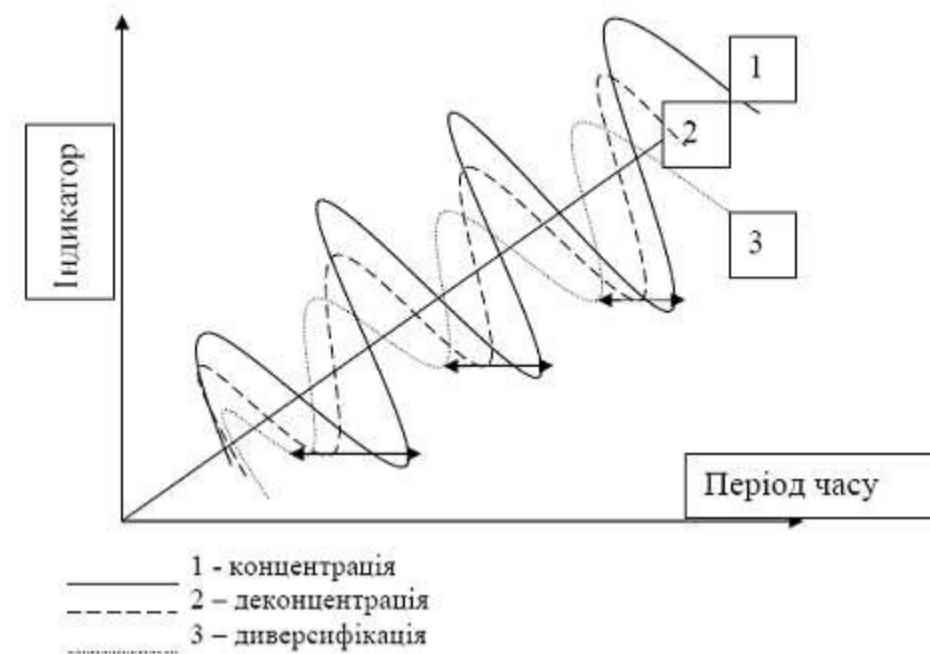

Рис. 2. Спосіб диверсифікації спеціалізованого регіону (складено автором) [1, с.56]

При цьому наочно видно, яким чином звужується циклічна тенденція певного регіону при зміні моделі. Слід зауважити, що при зміні моделі циклічності періоди криз та буму не обов'язково будуть відбуватись в один і той же період часу. Криза і бум для регіону при спеціалізованій та диверсифікованій структурі господарства може проходити в різний час. Як видно, при переході на диверсифіковану структуру господарства тривалість періоду кризи зменшується на величину, показану на рис. 2 подвійною стрілкою – досить суттєво порівняно з варіантом концентрації. Але і період буму також є значно меншим, тоді як стадії зростання та спаду є не такими стрімкими. Тобто в цілому при переході на модель диверсифікації регіон стає більш передбачуваним з точки зору отримання результатів та управління його господарством [1, с.57].

Отже, модель еволюції регіональних циклів Чужикова при подальшому її розгляді дала можливість більш точно описати характер процесу трансформації спеціалізованого регіону на більш диверсифіковану основу, що характеризує напрям або вектор управління циклічними тенденціями в розвитку того чи іншого регіону.

Але в такому разі виникає питання про сам механізм зміни регіоном його циклічної тенденції. Тобто хто (який орган), яким чином та за які кошти буде переводити окремо взятю область на нові основи господарювання. Будь-який регіон з відповідною спеціалізацією має в основі галузь чи галузі, які приносять йому більшу частину прибутку. Для проведення диверсифікації господарства області треба забезпечити більш рівномірний розвиток усіх видів діяльності на цій території, для чого державі в особі уряду та органів місцевого самоврядування слід мати певний обсяг фінансових ресурсів для здійснення цього проекту. Але вільних коштів держава не має, тому для досягнення певної галузевої рівноваги в регіоні галузі-донори можуть частину свого прибутку віддавати на розвиток решти господарства регіону. Зрозуміло, що на добровільній основі такі підприємства не стануть фінансувати розвиток інших галузей. Переважна їх більшість функціонує на акціонерних засадах, тому фінансовий результат перерозподіляється рішенням Загальних зборів акціонерів. А акціонери (співвласники) не стануть ділитись власним прибутком на користь інших.

Саме тому потрібне втручання держави в цей процес, хоча б тому, що саме вона зацікавлена в рівномірному розвитку окремих регіонів, і має всі необхідні важелі для регулювання циклічних проявів розвитку, в тому числі і на регіональному рівні [1, с.58].

Наведені вище аргументи стосовно проблем функціонування в регіонах однієї-двох галузей спеціалізації, необхідності диверсифікації видів економічної діяльності таких територій, їх переходу на інноваційну платформу розвитку таким чином не є новими і постійно стають предметом розгляду в наукових та владних колах з метою вироблення механізмів їх вирішення.

Так, М. Соколов, вивчаючи управління регіональним соціально-економічним розвитком, зупиняється на реформуванні місцевих бюджетів та вивчає елементи інвестиційного комплексу регіону, їх взаємодію, на основі чого буде економіко-математичну модель дворівневої системи управління; І. Бутирська подальший розвиток регіонів пов'язує з удосконаленням їх інфраструктурного забезпечення, І. Польська більш детально досліджує соціальну складову розвитку регіону. Такі науковці, як Ю. Самура, Н. Кульчицька, І. Таранов, Д. Ковалевич проблему вирішення подальшого розвитку регіонів вбачають у фіскальній площині, досліджуючи проблеми формування місцевих бюджетів, вплив фіскальної політики держави на території та її вдосконалення тощо [1, с.58].

Були також законодавчі спроби вирішити цю проблему з позицій державного регулювання регіональних диспропорцій. Так, в 2006 році Постановою Кабінету міністрів України було затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2015 року, метою якої повинно було стати визначення ключових проблем регіонального розвитку, пріоритетів державної регіональної політики з точки зору загальнонаціональних потреб та інтересів на період до 2015 року. Проте ця програма дій щодо розвитку регіонів так і не запрацювала, оскільки за нею немає ні реальних органів виконання, ні коштів для фінансування.

Тому, вважаємо, що з прийняттям Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року має запрацювати реальний механізм стратегічного розвитку регіону, одним з елементів якого є регулювання його циклічності [5].

Одним з перспективних джерел залучення додаткових коштів до регіону виступають місцеві запозичення. До сьогоднішнього моменту вони залишаються все ще маловживаним та перспективним напрямом поповнення регіональних бюджетів на Україні, але приклади їх застосування мали місце ще наприкінці 90-х років. Розглянемо практичний досвід деяких міських та обласних адміністрацій щодо залучення додаткових коштів шляхом запозичень.

Так, досвід Одеського міськвиконкому – мабуть одна з найперших спроб поповнення міського бюджету через випуск муніципальних цінних паперів. 1997 року він розмістив місцеву позику обсягом понад 62 млн. грн. Але внаслідок помилок, допущених в ході процесу, на 1998 рік місто змушене було розрахуватись за боргами майном комунальної власності на загальну суму 90 млн. грн. (сума боргу з урахуванням відсотків) [1, с.64].

Зустрічаються випадки, коли комунальні підприємства для ефективного розміщення цільових позик об'єднуються з комерційними структурами. Таку ситуацію можна розглянути на прикладі Дніпропетровської області. Так, у Дніпропетровську розроблено муніципальну житлову програму «Ваш дім», яка передбачає залучення фінансування з боку населення. Реалізатори програми – домнобудівний комбінат та обласне управління Ощадбанку України – залучили до програми Фінансової компанії «Ельф» та випустили для реалізації серед населення житлові векселі номіналом 15 дол., що еквівалентно ціні 0,1 м² житлової площі. Згідно з програмою власники векселів мають стати власниками квартир [1, с.65].

У ряді міст місцеві позики набувають поширення у вигляді здавання органами влади в довгострокову оренду міських земель. Відповідні аукціони на право довгострокової оренди було проведено в Харкові, Львові, Чернігові, Миколаєві, Одесі, Києві. Зокрема, Київська міська рада затвердила Положення про оренду і проведення аукціонів у Києві з продажу права довгострокової оренди земельних ділянок ще в 1995 році.

Ще одним напрямом місцевих запозичень може стати комунальний банківський кредит, але на сьогодні сфера його застосування є досить обмеженою, передусім через чинне законодавство України. На сьогодні банківський кредит виглядає дуже дорогим джерелом для місцевих бюджетів, тому скористатися ним можуть лише окремі міста. Так, кредити банків становлять всього 0,1% доходів місцевих бюджетів України. Прецеденти залучення банківських коштів були зафіксовані до місцевих бюджетів Автономної республіки Крим, у Дніпропетровській, Донецькій, Миколаївській, Херсонській, Чернівецькій, Чернігівській областях.

Для того, щоб зробити цей вид залучення позикових коштів місцевими органами більш доступним, слід розробити закони про комунальний кредит та комунальні цінні папери, а також внести відповідні зміни в банківське законодавство щодо внесення муніципальних (комунальних, регіональних) банків до складу банківської системи. Деякі органи місцевого самоврядування вже роблять кроки в цьому напрямі. Цікавим є досвід Харківської міської ради, який затвердив програму переходу до централізованого банківського обслуговування міста. На право такого обслуговування міськвиконкомом було проведено конкурс, на якому перемогу здобули банк «Граніт» та «Регіон-банк». З ними було укладено відповідні угоди. Муніципальні банки також діють в Києві та Сумах [1, с.65].

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Нами окреслено основні теоретичні аспекти запропонованої концепції регулювання циклічності розвитку регіону. Але перш ніж здійснювати регулювання таких тенденцій, слід визначитись з тим фактом, що для регіону дійсно притаманний саме циклічний характер у динаміці розвитку. З цією метою доцільним є проведення аналізу тенденцій розвитку окремо взятої адміністративно-територіальної одиниці (окремої області України) на предмет виявлення циклічних тенденцій.

Література.

1. Архипенко С.В. Регулювання циклічності розвитку регіональних соціально-економічних систем: дис. ... кандидата екон. наук : 08.00.05 / Архипенко Світлана Вікторівна. – Дніпропетровськ, 2011. – 183 с.
2. Бабич Д. В. Стратегічне моделювання регулювання ступеня функціонування і розвитку економічних систем: дис. ... доктора екон. наук : 08.02.03 / Бабич Дмитро Володимирович. — К., 2002. — 500 с.
3. Чужиков В. І. Особливості сучасних регіональних економічних циклів / В. І. Чужиков // Стратегія економічного розвитку України. — 2004. — №7. — С. 37—47.
4. Соколов М. О. Вдосконалення управління регіональним соціально-економічним розвитком в умовах транзитивної економіки: дис. доктора екон. наук : 08.02.03 / Соколов Микола Олександрович. — Харків, 2006. — 451 с.
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/l> (<http://zakon.rada.gov.ua/l>).

References.

1. Arkhopenko S.V. (2011), "Regulation of cyclic development of regional social and economic systems", Abstract of Ph.D. dissertation, Development of productive forces and regional economy, State Higher Educational Establishment "Pridneprov'ska State Academy of Civil Engineering and Architecture", Dnipropetrovsk, Ukraine.
2. Babich D.V/ (2002), "Strategic modeling of the regulation of the degree of functioning and development of economic systems", Abstract of doctor of science dissertation, The organization of management, planning and regulation of economy, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.
3. Chuzhikov V.I. (2004) "Features of modern regional economic cycles", *Strategiya ekonomichnogo rozvitku Ukrainy*, vol.7, pp. 37-47.
4. Sokolov M.O. (2006), "Improvement of management of regional socio-economic development in the conditions of transitive economy", of doctor of science dissertation, The organization of management, planning and regulation of economy, Kharkiv national University, V. N. Karazin, Kharkiv, Ukraine.
5. Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), "Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the State strategy of regional development for the period till 2020", available at: <http://zakon.rada.gov.ua> (Accessed 6 August 2014).

Стаття надійшла до редакції 19.02.2017 р.

(<http://www.poligrafua.net/>)

bigmir.net

2853 1470

(<http://www.bigmir.net/>)

Вропу.

ТОВ "ДКС Центр"